

Asia: VN/8329/2023

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Kotoutumislain korvaukset (61-62 §)

HE lähtee siitä ajatuksesta, että kotoutumisen edistämisen työ painottuu tulevaisuudessa enemmän maahan tulon ensi hetkiin. Tämä on sinänsä järkevä ratkaisu. On kuitenkin muistettava että, jokainen maahanmuuttaja on yksilö, jonka yksilöllistä aikaa kotoutumiseen on mahdoton ennakolta arvioida. Näillä perusteilla olisi hyvä saattaa etenkin kuntien tietoon ne kriteerit, joilla laskennallisen korvauksen aikaa voidaan tarvittaessa jatkaa. Suurimmat kustannukset kotoutumisen edistämisen työstä tosiasiallisesti muodostuu maahan tulon alkuvaiheessa jo nykyisellään ja tämä esitys tulee siirtämään kotoutumisen edistämisen työn painopisteen kunnissa maahantulon ensi hetkiin. Tämä tulee vaatimaan kunnilta mahdollisesti lisäresurssia sekä myös tehostamaan kotoutumisen edistämisen työtään.

Hallituksen esitys tulee lisäämään painetta kotoutumisen edistämisen työhön kunnissa ja samoin vähentää kunnan saamaa laskennallista korvausta. Onkin syytä huomioida laskennallisen korvauksen määristä päätettäessä alkuvaiheeseen liittyvä taloudellinen kompensatio. Alkuvaiheen kotoutuminen on syytä tehdä tehokkaasti ja vaikuttavasti, jotta kustannuksista voidaan säästää jatkossa. Kahden vuoden korvausaika ei kaikkien kotoutujien kohdalla tule olemaan riittävä.

Kun tulevaisuudessa asetuksella tullaan säätämään laskennallisen korvauksen euromääristä, on nämä edellä esitetyt otettava valmistelussa huomioon.

Maksu käyttämättä jääneen tapaamisen tulkkauksekustannuksesta (32 a §)

Käytännön havaintoihin perustuen varatuille ajoille maahanmuuttaja-asiakkaat saapuvat verrattain hyvin ja siksi hallituksen esityksen taloudelliset vaikutukset tulevat jäämään pieneksi. On myös

huomioitava kustannus, joka kunnalle syntyy tämän kaltaisen "No-show" - maksun perinnästä. Samoin asian selvittely tulee vaatimaan paljon työtä ja vie aikaa, joka lisää kustannuksia.

Esityksen ohjausvaikutus olisi kotoutuja-asiakkaan näkökulmasta pieni, sillä eri kulttuurin edustajan saattaa olla vaikea ymmärtää peruuttamattoman ajan kustannusten takaisin perinnästä. Kustannuksia aiheuttaa asian informointi.

Esitetyn muutoksen hyöty jää toteutuksesta aiheutuneita kustannuksia huomattavan paljon pienemmäksi ja siksi ei ole kannatettavaa.

Alaikäisenä yksin tulleiden tuki (34, 69 §)

Pakolaisten vastaanotto (44 §)

Työnjaon kunnan ja hyvinvointialueen kesken liittyen pakolaisten vastaanottoon on syytä selkeytyä. Tällä hetkellä vastuu vastaanotosta on kunnalla ja käytännössä kunta joutuu hoitamaan myös sosiaalihuoltolain mukaisia tehtäviä. Kriittinen kysymys onkin onko esimerkiksi kiintiöpakolainen lähtökohtaisesti sosiaalipalveluiden asiakas?

Esityksen perusteluissa mainitaan nykyisten kunnan tehtävien, jotka liittyvät kiinteästi kiintiöpakolaisten vastaanottoon varautumiseen, siirrettävän hyvinvointialueen tehtäviksi. Tämä tulee vaikuttamaan kuntien tekemiin erityiskustannussopimukseen ELY-keskusten kanssa liittyen varautumisen kustannuksiin.

Muut huomiot

Kunnan ja hyvinvointialueen välinen yhteistyö on merkittävässä roolissa pakolaisten kuntiin siirtymisessä ja onkin tärkeää saada yhteistyölle laintasoiset säädökset.

Hirvonen Petri
Riihimäen kaupunki